

DIRECTOR

Dr. AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE:

Un șir garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

REDACTOR

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei
Pe 6 luni . . . 100 Lei
Pentru străinătate 400 Lei

Unitatea

Foale bisericească — Apare în fiecare Sâmbătă

Pentru ridicarea satelor

Un neam este un organism viu. Ca să fie cu adevărat voinic, trebuie să se desvolte armonios, în toate încheiturile sale fizice și în toate fibrele sale sufletești. O elită care, în știință și arte, bate recorduri mondiale — de altă parte mulțimi roase de boli și de mizerie, buimăcind în întunecare și în umbra morții, sunt contraste care nu se pot închiega în aceeași unitate. Dacă ele se încăpăținează totuși să dăinuiească în sânul aceleiași comunități etnice, apoi sfârșitul nu poate fi decât dezastros.

La noi fenomenul dăinuiește încă. Depărțarea dintre sat și oraș, dintre țărăn și domn este, în general, uriașă. O prăpastie aproape. Deși n'ar trebui și ar putea să nu fie așa. Fiindcă pătura noastră cultă este, în întregime, ieșită din sate. Sub lacul și fracul saloanelor se vede încă opinea și cojocul părinților ori a bunicilor. De altă parte, țărănimea noastră este înzestrată dela fire cu o vie inteligență. E capabilă de progres. — Dacă, cu toate acestea, progresul cultural al satelor s'a făcut într'un ritm cu totul nesatisfăcător, de bună seamă că sunt la mijloc întrelăsări vinovate. Nimeni n'ar putea spune că până acum nu s'a făcut nimic în această direcție. Adevărul e însă că nu s'a lucrat destul. Și nu s'a lucrat cu sistem. Nu s'a făcut nimic metodic. Nimic concertat. Activitatea diferitelor departamente în care a fost împărțită viața națiunii au lucrat fiecare pe cont propriu, fără nici o legătură între ele. Și, mai ales, nu s'a înțeles că aceasta e problema cea mare, problema fundamentală a țării noastre: satul.

Începem a merge pe drumul cel bun. O lege recentă creiază, sub denumirea de „Serviciu social”, o vastă instituție, cu caracter de adevărat minister, care și propune să organizeze și să sistematizeze toată grija Statului pentru ridicarea satului. Străduințele răslețe de până acum să se înmănușeze după un plan general și forțe noi să se angajeze în munca de îndrumare și de ajutorare imediată a mulțimilor pe drumul luminii și al sănătății.

În acest scop se mobilizează înainte de toate tineretul cu carte. Toți absolvenții școlilor înalte vor trebui, pentru obținerea diplomei, să facă un an de serviciu social. Vor fi puși, adică, să lucreze pe teren, în sate, cam în felul cum au lucrat până acum echipele regale. Folosul va fi dublu. Vor câștiga satele din această muncă sistematică. Va câștiga însă și tineretul. Va face cunoștință strânsă și vie cu lumea satelor noastre, cu durerile și bucuriile ei, cu problemele cari agită mulțimile. Absolut necesara armonizare sufletească a neamului va câștiga mult din această apropiere. — În locul al doilea, se va crea un cămin cultural obligatoriu în fiecare comună. Acesta va centraliza întreaga acțiune de culturalizare și de progres a satului. Ingrijirea sănătății trebuie ca și educația morală — care înteste o întărire a activității bisericii, prin infiltrarea în suflul a principii morale creștine și a tuturor virtuților cetățenești — luminarea minții (crearea de biblioteci, cursuri țărănești, școli țărănești superioare) ca și sporul vieții economice (educație agricolă, cooperatie etc.), intră deopotrivă în preocupările viitorului amîn care va fi, în felul acesta, înținat și a satelor noastre. Toți conducătorii firești ai comunelor: preot, învățător, medic, agronom, notar vor constitui forul de conducere al căminului. Astfel își vor putea armoniza și concentra acțiunea pe care și altfel fiecare e dator s'o des-

Sentire cum Ecclesia

Să cultivăm spiritul dărniceii — Observații și sugestii privitor la examenul colectelor — Rolul preotului și taina succesului

Suntem în miezul zilelor de toamnă. Rourile părguite, revărsate din belșug în acest an peste toate dealurile și văile țării noastre, din bunătatea Părintelui ceresc, își iau drumul spre sate și orașe. În general vorbind, anul acesta a fost un an bun. Puținele regiuni unde a băntuit seceta ori grindina, sunt acoperite prin belșugul altora multe, unde mâna Domnului încă s'a deschis larg. După datele sosite din toate părțile, anul acesta se clasează, din punct de vedere economic, între cei mai buni ani ce-am avut dela război încoace.

Dar odată cu toamna, mai multe decât orișicând, se abat peste noi păstorii sufletești: examenele colectelor. Le zic examene, pentru că într'adevăr examene sunt. După cum aurul se lămurește'n foc, și sufletul tare'n ispite, parohia vie să lămurește în spiritul de jertfă. Și cum parohia primește lumina ori întunerecul dela păstor: qualis rex, treis grex, — de sine înțeles că examenul în primul rând este al preotului. În rezultatul colectelor se vedește, deci, gradul de viață sufletească și abnegația, care pulsează în sufletul unei parohii. Insuș Mântuitorul ne-o spune limpede: unde este comoara voastră, acolo este și inima voastră.

Deci ce-i de făcut? Înaintea noastră, până la sărbătorile Crăciunului, ne stau în cale patru încercări: Ziua misionară, opera sf. Petru, Agru, și încă un oaspe nou: Ziua seminarului. Pentru unii din noi sunt, poate, ca niște coșmare cari ne pândesc din umbră, și cari atentează la liniștea și pacea noastră. Dar să nu ne pierdem nădejdea: Domnul este cu noi, căci doar în numele Lui, și pentru El ni-se cer aceste jertfe.

volte. Toți împreună însă vor putea mai mult și mai ordonat decât fiecare în parte.

De sigur, încercarea nu e ușoară. Rezultatele depind de priceperea și însuflețirea generală ce se cere pentru astfel de proiecte. Credem însă că ea nu va lipsi. În deosebi, suntem siguri că preoțimea, care a fost și până acuma factorul principal în opera de ridicare a satelor, își va face și pe viitor întreaga datorie în noile cadre ce se creiază. — Datoria conducătorilor va fi, în schimb, să ia toate măsurile pentru a se evita pericolele care pândesc în chip fatal toate începuturile bune. În special vor trebui bine supravegiate și foarte deaproape conduse echipele de tineret care vor năvăli în curând asupra satelor noastre. Munca lor poate fi o mare binefacere. Dar poate fi și un izvor de stricăciune. Iar căminurile ușor pot cădea în marea meteahnă a birocrațismului care ne roade de atâta vreme.

Să sperăm însă că areste neajunsuri, care de sigur le-au prevăzut autorii legii, vor fi încunjurate și să așteptăm cu încredere roadele noii instituțiuni, pe care le dorim bogate și binecuvântate.

Două sunt mijloacele cele mai sigure cari aplicate, ne vor duce în mod infailibil la rezultate palpabile:

I. *Sentire cum Ecclesia*: principiu enunțat de sfinții părinți, și care trebuie să-și găsească ecoul cuvenit în sufletele tuturor credincioșilor, dar mai ales în sufletele noastre, ale păstorilor.

În baza acestui principiu, întreagă viața noastră trebuie să fie integrată în alvia vieții harice a Bisericii Domnului, să ne bucurăm de biruințele ei, și să ne doară de lipsurile ei.

Preotul identificat astfel cu fluxul de viață divină care se revarsă de două mii de ani peste toate neamurile și sămânțele pământului, va face desigur să vibreze și coardele sufletești ale păstorilor săi de durerile și bucuriile Bisericii. Nu se va mărgini numai să cetească un cercular ori un afiș pentru colecte, din fața altarului, fără nici un elan, și fără nici un sentiment de interes propriu în acel anuș. Va ști să cetească printre acele șire și să le dea viață de literă vie. În dosul acelor rânduri va năvăli Biserica'n luptă, pe Hristos care vrea să cucerească, misionarii Lui, preoții Lui gata de-a înainta încă un pas într'un teren ascuns în umbra morții, într'o mare de suflete, menite altfel pierderii veșnice.

Privite și desvoltate gândurile și sentimentele, prin această prismă a unei strașnice realități imperative, nu se poate ca eforturile noastre să rămână fără rezultate mulțumitoare.

Ori vom aștepta să ne întrecă unii pastoriți de-ai noștri pe acest drum? Iată un caz între altele multe: În anii trecuți, băntuind o foamete nemiloasă'n Basarabia, s'a întreprins cu mult zel în întreagă țară o colectă publică. Ulterior s'a publicat un anuar, în care au fost expuse rezultatele colectelor și numele donatorilor din întreagă țară. Am găsit acolo foarte multe parohii la răboj cu rezultate între 3500—5000 Lei, și cari pentru lipsurile și colectele bisericii au jertfit câte 400—500 Lei. Știm că aceste colecte au fost făcute de unii din credincioși trimiși de primării din casă'n casă. Un preot de al nostru a întreprins acum de curând o colectă pentru ridicarea unei biserici, mergând personal din casă'n casă. Până'n prezent are rezultate dela 2000 Lei în cele mai sărace parohii, și până la 6000 Lei în cele mai înstărite. — Să fie o utopie? Nu: sunt cazuri concrete.

II. *Organizarea prudentă a colectelor*, este al doilea mijloc spre a se ajunge la rezultate temeinice. Este un fapt îndeobște cunoscut că'n fiecare parohie sunt două mari categorii de credincioși: pe planul prim se situează credincioșii foarte buni și buni, iar pe planul al doilea „suficienții” și indiferenții.

Credincioșii din categoria primă sunt fruntașii bisericii. Ei sunt în fruntea tuturor lucrurilor bune; nelipsiți dela serviciile divine în fiecare Duminică și sărbătoare. Dintre aceștia se recrutează și buchetul, care urmează nu numai poruncile, ci aleargă setoși pe calea desăvârșirii evanghelice.

Cei din categoria a doua se abat pe la biserică mai rar, și sunt mai certăți cu morala. De aceștia nu poți fi sigur că sunt prezenți la biserică, decât la sărbătorile mari, la Crăciun, Paști, Rusalii și Adormirea Maicii Domnului. Deci și'n publicarea colectelor trebuie să se țină seama de acest fapt: dat fiind că la sărbătorile mari toți sunt prezenți la biserică, sunt cele mai potrivite pentru colecte.

După predica din prima zi de Paști, Rusalii ori Crăciun, e foarte potrivit de a anunța credincioșii printr'un aviz pastoral potrivit, că discul din ziua a doua a sărbătorii va fi consacrat lipsurilor generale a bisericii ca: Agru, parohii sărace, seminar etc. Deci li va ruga să jertfească mai mult ca de obicei.

În luna Octomvrie ori Noemvrie, când toți păstorii și-au adunat cerealele, se poate recurge la *unica și marea colectă într'un an* și care, pregătită bine, va aduce roade bogate.

Spre acest scop se pot ținea câteva predici, cu subiecte menite de-a infiltra în sufletele lor spiritul lor de jertfă și caritate față de durerile și lipsurile bisericii.

Se pot folosi foarte bine, cu această ocazie, acolo unde e cu putință, proiecțiile luminoase și iconițe cu vederi din viața misionarilor etc. Într'o Duminică apoi, mai potrivit în Ziua misionară, căci atunci cei cari, mărturisii și cuminecați, dăruiesc ceva pentru lipsurile bisericii se bucură de indulgență, — curatori bisericii vor trece din casă'n casă cu o listă pe care va figura în locul prim preotul. După terminarea colectei, rezultatul se va publica în biserică, cu dăruirile ce le-a făcut fiecare familie în bani ori cereale. E bine să se amintească și familiile cari nu au dat nimic, dar fără a li-se face o critică prea aspră, din motivul prudent de a nu-i rușina prea mult. Desigur la o viitoare colectă se vor îndrepta și ei.

Sunt, deci, numai pentru 4 colecte după-

cum le-am enunțat mai sus, dintre cari propriu zis, singură una e adevărată colectă săvârșită după toate condițiile recerute.

Înmulțirea numerică a colectelor nu va aduce cu sine înmulțirea dăruirilor. Dimpotrivă. Deci totul atârână dela procedură și pregătire. Superioritatea bisericească, totalizând la sfârșit de an, toate sumele, să le'mpartă dupăcum va crede de cuviință. Iar în parohiile unde se constată că unii confrăți sunt prea indolenți, să li-se trimită dintre preoții din tract *colectorii din oficiu*. În acest mod li-se va dovedi cu siguranță că ori unde sunt suflete cari, bine pregătite, jertfesc cu drag pentru Biserica Domnului. Care ar fi rezultatul practic, împământinind serios aceste patru colecte? Ne-am apropiat cât mai curând dela 500 000, cât s'a colectat în 1937, la suma de 1 milion. Iată cum:

Avem în total, în sumă rotundă, 600 parohii. (Vorbesc numai de Arhidieceză). Între acestea cel puțin 100 fiind parohii fruntașe, vor produce ușor câte 4000 Lei; deci 400.000. Altă sută, parohii bune, câte 2000, un total de 200.000 Lei. Din cele patru sute parohii 200 câte 1000 Lei și 200 sute câte 500. Rezultă un total de 300 000. Colecta Blajului 40—50 000 Lei, în plus reuniunea mariană, școalele secundare. Iată cum cu puțină bunăvoință putem ajunge departe, pe drumul spinos al lăpădării de sine.

De'ncheiere țin să amintesc că prin parohii foarte bune și bune trebuie să înțelegem nu numai situația geografică, economică și socială a unei parohii, ci și zelul preotului care singur contează în cumpăna rezultatului cel puțin 50%. — Deci: organizație prudentă, pregătire temeinică, și mai presus de toate virtutea regală: Sentire cum Ecclesia. În care preotul să exceleze și să premeargă cu pilda.

Pr. Vasile Lupu

Ultima dorință a Papei. Vestitul prof. univ. *Agostino Gemelli*, fost medic și devenit ieromonah franciscan, a făcut zilele trecute o extrem de însemnată declarație în legătură cu sănătatea Sf. Părinte dela Roma. A spus, între altele, numitul ieromonah-prof. universitar:

„L'am văzut pe Sf. Părinte la începutul anului 1937, înainte de a-și relua ocupațiunile

și am prezis că mai are mulți ani de trăit. Acum, după un an, sunt bucuros să pot reitui această părere a mea, cu și mai multă convingere. Refacerea sănătății în așa măsură îmbucurătoare, la un bărbat de peste 80 de ani, poate fi considerată drept o minune. Activitatea inimii este complect normală. Deși Sf. Părinte a slăbit, totuși este voinic. Puterile lui de muncă sunt depline, ceea ce îi dă o deosebită bucurie. Această conștiință îi influențează favorabil starea fizică.

„Pe de altă parte, firește, nu este exclusă nici eventualitatea unei brusce reveniri a boalei, care l-ar obliga la încetarea oricărei activități. Papa Pius al XI-lea știe acest lucru, a declarat însă din nou persoanelor din anturajul său imediat, că dorința lui cea mai arzătoare este aceea de a muri lucrând“.

Nici că se poate o mai sfântă dorință ca aceasta, după o viață petrecută în întregime în ostenele mistuitoare, cu graiul și cu peana.

Mobilizarea femeilor

De-o vreme încoace folle umoristice nu fac altceva decât să glumească pe socoteala femeilor, comentând în fel și chip inițiativa diferitelor state, care în caz de nevoie le înrolează și pe ele în serviciul națiunii. Se pare că și „*Legea Românească*“, organ al Eparhiei ortodoxe române din Oradea, este foarte umoristică. Sub titlul „Mobilizarea femeilor“ vrea să facă și ea umor. Din păcate însă nu numai deplasat ci și păcătos. Sub masca ironiei plesează noul învinuiri și ofense.

Spre cinstea preacucerilor fle zis, ar de astădată o atitudine perfect cavalerescă. Autorul dă dovadă de adevărat eroism bărbătesc: Iscălește... anonim. Se ascunde sub un pseudonim care nu e prea oriental. Își zice „Index“. Crede că ascuns în această tuftă va fi invulnerabil. Cu atât mai mult că, după acordul dela München, „decretele de mobilizare a femeilor din toate statele au devenit inoperante“. Se simte deci la largul lui, să scrie orice. — Se înșală însă eroul nostru necunoscut. Mă declar contravenientă. Il voiu scărman

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Un organism viu: parohia

Preotul care sfințește locul — Adevărații păstori sufletești

de pr. E. Totolan

În sinoadele protopopești de toamnă, ca și la cele de primăvară, preoțimea noastră își primenește, își împropetează puterile de muncă, pentru viața parohială, ca aceea să aibă, cu adevărat, o formație creștinească. Toată organizația parohială urmărește un singur scop: acela pe care-l urmărește Biserica întreagă, adică a continua lucrarea începută de Isus Mântuitorul nostru, a da viață suprafirească, și a face ca oamenii să trăiască această viață. Aici tinde predicarea adevărurilor vecinice descoperite de Dumnezeu; aici tinde morala și disciplina bisericească; aici tinde administrarea sacramentelor, ce sunt izvorul nesecat al harurilor trebuincioase spre a duce o viață creștinească.

Deci, ca urmași ai Apostolilor, trebuie să sădim legea și simțirea creștină în inimile credincioșilor noștri, să-i hrănim neîncetat cu iubirea și frica de Dumnezeu, să-le punem înainte întotdeauna chipul și crucea Mântuitorului nostru, drept pavăză și călăuză în mijlocul frământărilor de toate zilele, să-le propovăduim idealul creștin, conduși și stăpâniți fiind neîn-

cetate de principiile mari ale lui Isus Mântuitorul nostru, să fim prezenți întotdeauna acolo unde este de locuit, și unde creștinismul trebuie să-și spună cuvântul.

Parohia, așadar, e acel organism viu, unde prin preot, ca mijlocitor între Cer și pământ, între Dumnezeu și om, se comunică, se dezvoltă, și se perfecționează viața suprafirească, pentruca toți să-și ajungă scopul ultim: mântuirea vecinică.

Necontestat, că astăzi în multe parohii avem o viață creștină foarte săracă. Ne găsim în fața alor două lumi: lumea credincioșilor și lumea necredincioșilor. Două lumi între cari încordarea e atât de mare și contrarietatea atât de tăioasă.

Cu alte cuvinte: trăim vremuri cu o valută spirituală foarte scăzută, și ca urmare, avem un creștinism adesea mut, ba, pe alocuri, chiar mort.

Avem, ce-i drept și bisericii, cari își dau pecetea creștinismului și a muceniciei desăvârșite. Ce folos, dacă destul de multe lăcașuri sfinte, în Duminici și sărbători, sunt goale, necercetate de creștinii cari nu se mai roagă, nu se mai apropie de sfintele taine, și nu se mai închină în spirit și adevăr. Vina aici o are să fie numai a preotului? L-am încărcat cu o prea mare răspundere. De sigur, că avem și noi parte de vină, lăsăm de dorit. Avem multe lăcașuri sfinte și frumoase, dar și destui preoți cari, durere, nu sunt la locul lor. Să o spunem, fără supărare.

Vor umplea credincioșii noștri bisericii — acele unde sunt goale — în duminici și sărbători, dacă vor ști, că acolo, unde se adună sf. jertfă și se împarte pâinea ingerilor, slujesc un preot care sfințește locul. Vor veni la biserică, la rugul aprins unde vorbește Dumnezeu, dacă vor găsi acolo un vrednic slujitor al altarului; un Moise de pe muntele Sinai care vorbește cu Dumnezeu, e prieten al lui Dumnezeu și se roagă Lui. Vor veni credincioșii noștri la biserică, se vor spovedi și cumineca, se vor ruga și se vor mai îmbădăci dacă, între altele, serviciile divine făcute de preot vor fi sfânt prilej de adâncire și de înălțare spirituală, dacă ele vor fi răscolitoare de suflete, ațățătoare de dorinți pentru o nouă viață.

O sfântă Liturgie slujită cu credință și evlavie recerută și cu predica bine pregătită atrage lumea la biserică, șterge mult praful pe ochii creștinului, descleacă multe mâini și inimi prea adânc infipte în scoarța pământului mișcă sufletul amorțit în necazuri, îi vindețanele, și îi împreună mâinile spre rugă ferbentă. Ce privește frumoasă, dar mai ales ce potrivită pentru o parohie, o biserică ticsită cu astfel de credincioși, în frunte cu preotul binecuvântat de Dumnezeu.

În mijlocul materialismului și a indiferențismului general de azi, amvonul neîncetat vestească lumii că: a crede în spirit nu e o rușine, ci o glorie a omului. Prin el trăiește

alfel înțelepciunea răutăcioasă, luându-mi deschis și pe față — nu din tufă — răspunderea pentru cele ce scriu.

Mal întâi: eparhia Orăzii n'a mobilizat femeile, drept rezervat exclusiv comandamentelor militare. Dacă ar fi făcut-o însă, poate fi sigur voinicosul „Index”, toate femeile din dieceză ar fi răspuns: prezent. Eu mi-am permis să pun la punct cuvântarea nepotrivită pe care P. S. Nicolae Popovici a ținut-o la Beiuș*), din propria mea inițiativă, îndemnată exclusiv de recunoștința ce port instituțiilor școlare din Beiuș, unde am crescut și eu împreună cu atâtea femei ortodoxe, instituții pe care le-a insultat atât de grav P. S. Sa.

Constat, în locul al doilea, că „Indexul” dela „Legea Românească” este nu numai curajos, ci și superficial. Nu pare a fi citit ceea ce am scris. Ar fi putut vedea, doar, că eu nu mai fac parte din corpul profesoral al liceului de fete din Beiuș. — E regretabil, apoi, că d-sa nu discută bucuros cu femei, „cunoscută fiind pornirea femeiască spre vorbirea fără sfârșit”. Când colo, lungimea articolului și sporovăiala din el arată că tocmai d-sa are aceste calități în măsură impunătoare.

Și mai are un dar: vorbește alături. Nu la obiect. — Ce-am discutat eu? Inviniurile aduse instituțiilor din Beiuș. Atâtea și nimic mai mult. De alte lucruri și persoane nu m'am ocupat. Nici de chestiunile confesionale. Firesc și corect ar fi fost ca d. Index să rămână la ceea ce am scris eu în articolul „Beiușul în sărbătoare”. Dar nici vorbă de așa ceva.

„Index”-ul nostru nu vorbește nici măcar în treacăt de această chestiune. Il interesează cu totul altceva: propaganda prozelitistă a uniților, „proverbiala toleranță” a ortodocșilor; averile episcopiei unite din Oradea cari în închipulrea lui au proporții fantastice, pe când

*) Vezi „Unirea”, Nr. 40 din 1 Oct. 1938.

creiem, perfecționăm viața și cucerim pământul. Prin spirit suntem făcuți după chipul și asemănarea lui Dumnezeu.

Când însă preotul la slujbe e o mașină automată, în predică nepregătit, îmbătește paiele, ca preot spoveditor e mai mult un încărcător de cașoane cari de cari mai năzdrăvane, cari înfrică numai și îndepărtează penitentul dela scaunul mărturisirii, și când preotul nu mai e Apostolul rugăciunii, atunci pastorația lui e clădire fără temelie, „luptător care dă cu pumnul în vânt”, după cuvântul Scripturii. O asemenea pastorație se aseamănă cu uriașele aripi ale morilor de vânt, cari se învârtesc fără măcină, în golul trist al văzduhului.

Ne trebuiesc deci preoți la înălțimea vremilor. Să impună nu numai prin uniforma ce o poartă, ci mai ales prin misiunea lor reală, care e divină și spirituală. Energia morală, noblețea și demnitatea vieții pe care le vrem înfăptuire în viața de toate zilele a credincioșilor noștri, trebuie ca mai întâi să se reoglindească în faptele noastre. „Așa să lumineze lumina voastră înaintea oamenilor, ca să văză faptele voastre cele bune și să preamărească pe Tatăl vostru cel din ceruri”.

A purta un potcap, a fi îmbrăcat în reverendă și chiar distins cu brâu roșu, a te ținea bine, nu înseamnă că ești un adevărat conducător și păstor sufletesc.

Pentru a fi păstor și conducător de suflete la înălțimea chemării, trebuie să te ridici peste spiritul vremii, să fi un om de acțiune, să stăpânești sufletele prin mentalitatea ta supra-pământească, să ști a te infiltra în inimile lor, fiindu-le calea vie a mântuirii.

bleții ortodocși sunt cu adevărat săracul Lazar și se hrănesc numai cu fărâməturi etc. etc.

Discuții de această natură poate face d. Index câte-o vrea. Cu alții însă, nu cu mine. Fiindcă eu nu despre acestea am scris. — Dar, orice și cu oricine ar discuta, dacă râvnă-i prea mare nu-l lasă să fie drept în judecarea faptelor și oamenilor, apoi cel puțin să-și dea silința spre această virtute esențială. Mai bine ar fi însă să se lase cu totul de această meserie. Atacând cu nedreptate pe p. Gârleanu, care muncește cu atâtea râvnă și cu atâtea inimă curată, ori pe p. Anca — preot într-o comună, nu profesor la Beiuș cum îl arată „Legea Românească” — nu câștigă nimic nici cauza pe care vrea d-sa s'o servească și cu atât mai puțin prestigiul d-sale. Ci chiar dimpotrivă.

Dacă tocmai vrea să scrie, cred că ar putea face lucruri mult mai folositoare Bisericii sale și, prin ea, neamului. Ar putea discuta neajunsurile și lipsurile care, din nenorocire, se mai găsesc încă în ortodoxia noastră. Să-și aducă numai aminte ce scria, de ex. d. N. Iorga, din prilejul înmormântării marelui noastre regine Maria (în „Neamul Românesc” din 28. 7. 38). În loc să se ocupe de preoții uniți, ar putea citi, de ex. constatările pe care le face d. Șeicaru în „Curentul” din 12 August c. Pildele, firește, se pot înmulți. Le găsește d. Index, dacă vrea, și acasă, la Oradea. Nu trebuie numai decât să-și trimită poftetele invidioase spre banii P. S. V. T. Frențiu, fiindcă toată lumea știe și vede cum se cheltuesc acele milioane: până la ultimul ban, ele se restituie neamului. Toate se zidesc în școli și în biserici și în atâtea instituții de cultură și de caritate, de care profită și vor profita încă multe generații ale neamului nostru; în multe din ele, uniți și ortodocși împreună!

De încheiere, mulțumesc d-lui „Iudex” pentru „respectul” pe care-l are față de femei și care-l face să-mi „răspundă cu toată bună-cuviința”. Din parte-mi, n'am avut nevoie de nici un fel de bunăvoință din partea D sale. Adevărul celor scrise de mine era atât de evident, încât nici n'a mai fost pus în discuție. — Totuși îl îndemn să-și păstreze și pentru viitor „respectul” față de femei. E o calitate frumoasă. Din observațiile pe care le-am făcut mai sus, sper că va mai învăța ceva: să aibă, în discuțiuni, respect nu numai față de femei ci și față de adevăr. Să fie obiectiv. Și să lasă din tufă. E mai bărbătesc, nu?

Aurora Tămaș Mihalca

Jubileu glorios. Duminecă, în 25 Septembrie c. a fost praznic luminat la Oradea. S'au împlinit 40 de ani de când Prsf. Valeriu Traian Frențiu slujește la altarul Domnului. Aproape o jumătate de veac de rugă și de trudă, de jertfe și de griji, de gânduri și de mari înfăptuiri, în slujba lui Dumnezeu și a sufletelor, în ogorul greu al sfintei noastre biserici românești unite cu Roma. Clipa era prea solemnă, prea grea de bogate amintiri, decât să fi putut rămâne ascunsă numai în rugăciunile duloase ale jublantului. Cu toată încercarea pe care cunoscuta-i modestie a făcut-o pentru încunjurarea oricărui fast extern, totuși dragostea de filii al celor pe care îi păstorește bunul Arhieru nu a putut fi redusă la tăcere. Fără anunțare și organizare specială, ea s'a arătat spontan în plinătatea ei impresionantă. Intreg clerul și poporul orădan, toate instituțiile și autoritățile, au luat parte la impunătoarea slujbă arhierască din catedrală, unde p. canonic A. Maghiar a ținut un frumos cuvânt despre sublimitatea preoției care s'a arătat atât de rodnică în arhieru jublant. Iar la recepția ce a avut apoi loc în saloanele reședinței episcopale, Il. S. Dr. G. Miculaș a tăl-

măcit sentimentele de iubire și de admirație ale clerului și poporul cărui l-au fost înclinați cel 40 de ani de preoție ai P. S. Sale. Omagiile locuitorilor municipiului le-a tălmăcit d. primar Dr. A. Chirilă, iar recunoștința instituțiilor eparhiale Dr. Nic. Flueraș. D. Dr. Victor Gherman a vorbit în numele credincioșilor, dna Valeria Dr. Bleda a adus salutul U. M. F. R. U. din dieceză; iar elevul Ioan Hossu a tălmăcit sentimentele elevilor din Seminar. — După masă, corul catedralei, condus de maestrul Fr. Hubic, a dat un foarte reușit concert, executând compoziția ocazională a maestrului „Nunta Domnească”, precum și marea creație a acelulași: „Cu trupul lui Hristos”.

Ne asociem și noi — și, suntem siguri, Biserica noastră întregă — la această luminată sărbătoare și rugăm pe Dumnezeu să trimită darurile sale bogate peste ostenețele nobile ale credinciosului său și bunului nostru Păstor Valeriu Traian, cărui să-i dăruiească sănătate și multă mângăiere sufletească întru lungime de zile!

În amintirea lui Alexandru Lupeanu. S'a împlinit anul de când s'a mutat în veșnicie prietenul drag și scriitorul mare care a fost Al. Lupeanu. Din calendarul vremii zilele cad fără încetare, ca frunzele vesteșede pe care vântul de toamnă l-le scutură pe mormânt.

Totuși el trăiește și astăzi, în gândurile și în inimile noastre. La fiecare pas dăm de el. Din pagini de cărți ne apare mereu icoana lui senină și talentul lui minunat. Și, mai ales, nu e zi să nu-i simțim lipsa. Am avea atâtea nevoie de munca și de statul lui priceput, de contribuția lui zilnică la deslegarea atâtor necazuri cu care ne sbatem și cu care stă să ne copleșească răutatea excepțională a vremii. Căci entuzasmul lui era deplin și definitiv identificat cu sufletul și cu sbuciumul acestui Blaj românesc și roman al luminoaselor tradiții și al marilor mucenici. Întreaga strălucire a talentelor lui multe a angajat-o, voios, în frământarea și în lupta pentru isbânda idealurilor moștenite dela eroul-martir Inochentie și dela cărturarul Cipariu. Făclia primită dela el o ținea el aprinsă în mijlocul nostru și, sub paza lui vigilentă, flacăra ei n'a tremurat în fața vânturilor aspre care s'au pornit asupra noastră.

De sigur, această tainică prezență a lui printre noi a inspirat gândul și chemarea pe care o citim în Unirea Poporului, această comoră de înțelepciune și de simțire înaltă pe care el a deschis-o pe seama naștelor românești. Cel mai apropiat dintre tovarășii lui, acela cu care dintru început împreună a trudit la scoaterea gazetei, p. Iuliu Maior, adresează un apel obștelor românești cerând contribuțiile tuturor pentru a se ridica, la mormânt, un monument vrednic de amintirea lui Alexandru Lupeanu. Și, trecând imediat la faptă, „Unirea Poporului” se înscrie în fruntea donațiilor cu 2000 lei, iar directorul ei actual cu suma de 1000 lei.

Inițiativa este nu numai frumoasă. Este împlinirea unui nobil sentiment de recunoștință și de pietate, pe care trebuie să-l albe toți acela cari l-au cunoscut și l-au prețuit pe Al. Lupeanu. Toți acela cari s'au desfătat în scrisul lui, toți cari s'au adăpat la lumina învățăturilor și sfaturilor lui, trebuie să simtă necesitatea launtrică de a-l aduce un modest prinos de admirație și de cinstire. Și numărul lor e mare, cât nația românească. Fiindcă Al. Lupeanu a fost al neamului întreg: o podoabă și o mândrie a genului românesc.

De aceea îndemnăm și noi, cu toată căldura, pe toți cei cari pot, să se grăbească cu darul lor, — care se va trimite la adresa:

„Unirea Poporului” — pentruca în scurtă vreme la căpătâiul lui Al. Lupeanu să străjulsească o cruce vrednică de numele pe care-l va vesti, prin vremuri, trecătorilor ce se vor opri o clipă în cimitirul Blajului!

Știri mărunte

Personale. La sfatul medicilor, I. P. S. Sa mitropolitul nostru ALEXANDRU a plecat, ieri, la Viena, unde urmează să i-se facă încă un examen medical. Se va întoarce în câteva zile. — Rugăciunile noastre ale tuturor însoțesc pe bunul Arhleru.

Gest pilduitor. Dărnicia e o mare virtute creștinească. Mai ales dacă nu e vorba de un reflex al milei, pe care mizeria o trezește la fel și în sufletele necredincioșilor. Ci dărnicia pentru scopurile mari ale Bisericii, care fără ajutorul larg și voios al credincioșilor nu-și poate împlini bine misiunea, nu poate frânge pâinea sufletească miilor de cerșetori ai duhului, mai de plâns decât cei chinuți de foamea trupului. — Slavă Domnului, se găsesc încă suflete încălzite de această nobilă virtute. Iată de ex. fapta d-lui Ion Aldea din Ploiești. Din propria inițiativă și fără șgomot a trimis, zilele acestea, suma de 3000 lei. Și anume: 2000 pentru parohiile din vechiul regat, iar 1000 pentru fondul de ajutorare a parohiilor sărace. — Insemnăm cu bucurie aceasta faptă de laudă, care așteaptă imitatori.

Perspective îmbucurătoare. Precum se știe, acum câțiva ani arhiepiscopul jacobit Mar. Ivanios al Tivandrumului a trecut la catolicism dimpreună cu un număr frumos de credincioși de ai săi de pe coastele malabarice. Nu de mult acest arhieru convertit a făcut serviciului Presei Catolice Americane o declarație foarte îmbucurătoare privitor la perspectivele de viitor ale Bisericii lui Hristos în acele părți. Și a vorbit arhierul răzlimat pe cifre concludente prin ele înșile. Cari sunt acestea: în răstimpul 1932—1937 populația catolică a crescut dela 3200 la 35.048 de suflete; stațiunile misionare dela 43 la 109, numărul bisericilor dela 0 la 6, al capelelor dela 5 la 15. Alături de 43 preoți activează pe tărîmul apostolatului catolic 63 cateheți laici și 233 învățători.

Locale. Dumineca viitoare, a săptămânii V după Înălțarea sf. Cruci, va predica în catedrală pâr. Dr. Ioan Suciu, prof. de teologie.

— Dumineca trecută s'a prăznuit, cu fastul cuvenit, ziua nașterii M. Sale Regelui Carol II. Un Te-Deum sărbătoreț s'a oficiat din acest prilej la orele 11½ în biserica noastră catedrală. A pontificat însuși I. P. S. Sa mitropolitul Alexandru, încunjurat de strălucitor sobor de preoți. Răspunsurile le-a dat corul academiei de teologie condus de pâr. prof. I. Florea. Au asistat școalele și publicul blăjan. Autoritățile au fost reprezentate prin d. subprefect Traian Migia și d. primar Ioan Bianu.

— Marți, în 18 Oct. după masă Blajul a avut parte de vizita oficială a Ex. Sale dlui gen. Danilă Papp, rezidentul regal al ținutului Mureș. Primirea înaltului oaspe a avut loc în sala festivă a liceului nostru de băieți, unde s'au adunat toate autoritățile judejane și locale, precum și reprezentanții tuturor instituțiilor noastre. Urarea de bun soset a rostit-o d. prefect al județului, col. Iotta, care a și prezentat apoi pe rând pe conducătorii diferitelor autorități și servicii. În numele mitropoliei a spus potrivite cuvinte de bineventare Il. Sa pâr. vicar Dr. Victor Macavei, iar sentimentele reuniunii noastre de femei le-a tălmăcit dna E. Hopâr-

tean, prezidenta reuniunii. — După această solemnitate, Ex. Sa a făcut o vizită I. P. S-lui mitropolit Alexandru, la reședința căruia s'a servit distinsului oaspe și suitei sale o aleasă gustare. — Scurta vizită a Ex. Sale dlui rezident regal a lăsat cele mai bune impresii în orașul nostru.

Prima sfințire de biserică la Hong-Kong. Capela mănăstirii Carmelitelor din Hong-Kong (China) a fost nu de mult sfințită de vicarul apostolic, Mgr. Valtorta, dela Misiunile străine din Milano. E pentru prima dată în istoria misiunilor din Hong-Kong că se sfințește un lăcaș de închinare catolic. Ziarele locale: chineze și engleze au dat explicații amănunțite asupra ceremoniilor. (Fides).

Crucea din Pompeji. În decursul săpăturilor ce se îndeplinesc de o vreme la Pompeji s'a dat și peste urmele unei cruci. Print'asta teza savanților ce susțineau că la anul 79 d. Hristos, (când Vezuful a nimicit orașul) creștinismul prinsese teren și în afară de Roma Chesarilor, primește o nouă confirmare. După prof. Majuri, odată descoperirea aceasta făcută, nu mai încapă nici o îndoială că pe la 79 d. Hristos Creștinismul era cunoscut și în Pompeji.

Criza anglicană. Cu prilejul pelerinajului făcut bine de curând la Tewkesburg Abbey, pastorul anglican Rev. Gough, cunoscut ca personalitate conducătoare în sânul Bisericii Superioare anglicane, a declarat că deosebirea de păreri în această biserică de stat, chiar și cu privire la problemele esențiale de morală și credință, sunt tot mai pronunțate. Așa privitor la căsătoria divorțabilor, ca și la adm'țerea acestora la Masa Sfântă; apoi privitor la raportul dintre biserică și stat; asupra problemelor fundamentale ale liturghiei și cuminecării și asupra reunirii cu celelalte biserici creștine etc. Harja pe aceste teme a scos mulți credincioși din sânul bisericii. Unii dintre aceștia au căzut în brațele necredinței, alții au luat drumul Romei.

Telefonul „Unirii”

I. Sibiu. Preacucernicii dv. sunt uneori grozav de grăbiți. Inregistrează cu repeziune adevărat „telegrafică” o seamă de năsdăvănii pescuite în te miri ce publicații iubitoare de senzațional. Numai de acelea, bineînțelese, care plac cuvioșiei lor, fiindcă servesc interesele... creștinismului. Așa de ex. până și „Revista Teologică” s'a grăbit să inregistreze cu vădită satisfacție svonul idiot că Cardinalul Innitzer al Vienei ar lucra „la crearea unei biserici romano-catolice germane desfăcută de episcopul Romei”. Spre nenorocirea ei, svonul era atât de proaspăt și atât de stupid, încât cu adâncă părere de rău a trebuit să se grăbească a-l înregistra „deocamdată sub toată rezerva”. (A avut, de sigur, o sinceră tresărire de invidie pentru „Renașterea” dela Cluj, care nefiind coscogeamite „revistă” serioasă nu a fost nevoită să-și impună astfel de restricțiuni, ci a publicat știrea cu toată bucuria și fără nici o rezervă). — Cardinalul a citit, de sigur, publicațiile dela Sibiu și, poznaș cum e, s'a gândit să-le joace festa. Și-a aranjat, prin urmare, recentele manifestațiuni de simpatie național-socialistă, care au fost atât de însuflețite, încât flacăra entuziasmului lor a aprins toată mobila Cardinalului și, dacă l-ar fi prins, l-ar fi ars și pe el. — Ciudată trebuie să mai fie și biserica aia catolică național-socialistă fără Papa, care începe cu arderea propriului întemeietor! — Intrebați, vă rugăm, pe preacucerniciile lor, cum își explică aceste întâmplări interesante? Că noi nu înțelegem de loc ce-i cu svonul ăla, grăbit și rezervat!

B. Cluj. Zice dom' Matei așa: Uniții nu-și țin tăgăduelile. Au promis că, vremile fiind tulburi, »se vor abține dela provocări și agitații împotriva bisericii surori mai mari». Când colo ce să vezi? Luați cei trei numeri din urmă ai »Unirii»: »coloane întregi băjbăie de atacuri și critici împotriva Bisericii ortodoxe». Dom' Matei dă un singur exemplu: »Telefonul» a reapărut, »improșcând într'un stil vulgar pe unul din protopopii Bisericii ortodoxe». — Ei, ei, dom' Matei! se pare că de când ați fost prin Anglia, nu mai înțelegeți bine românește și faceți și anumite confuzii neningăduite. Puteți citi nu numai trei, ci toți numerii »Unirii» și nu veți găsi »atacuri, provocări și agitații» împotriva bisericii ortodoxe. Numai trebuie să știți ce însemnează vorbele: atac, provocare, agitație. — Și: »împotriva Bisericii ortodoxe»? De când oare confundăți exercițiile de stil ale cuvioșiei voastre ori ale cutărui »telegrafist» cu »Biserica ortodoxă»? Dacă vă facem cinstea de a mai cita din când în când pasagi din scrisul preacucernicilor voastre, de logică, e oare vina noastră? Ori a ortodoxiei? Ferească Sfântul! — D'apoi cu pâr. prota Muntean din Maramu-

Tipografia Seminarului Teologic gr.-cat. Blaj

reș, ce vină avem noi? Noi l-am scos din slujbă? Nu am chemat Parchetul într'ajutor împotriva lui? Ni se pare că nu Ci autoritatea bisericească ortodoxă. Și credem că s'a procedat așa cu bună dreptate. Și pe un caz nu pentru fapte care ar permite să se continue pe pâr. prota Munteanu cu ortodoxia. Dv. credeți că fel? Primim bucuros orice lămuriri. — Ni se pare că cel mult le mobilizează câțiva mari ambițioși ortodocși. Atunci noi țipăm și cerem să fim lăsați în pace și să ni-se facă dreptate. La asta, preacucernicia voastră ziceți: atac, agitație, provocare! E o regretabilă confuzie la mijloc. Ați pierdut sensul cuvintelor. — S'a întâmplat însă ceva asemănător și altora. — S'a întâmplat înțe. A zis lupul către miel: furtuna e mare; te bue să ne strângem cât mai aproape ca să ne apărăm. Dar unirea cea mai desăvârșită între noi va fi așa, dacă eu te voiu mânca. Și a început să execute acest plan foarte național. Mielul încearcă să protesteze. Atunci lupul îi taie vorba: »taci! Vremile sunt tulburi și pericolose. Nu trebuie să se audă nici o gălgăie! Sau ce, ești patriot?»

P. Reghin. Citim în numărul din Sept. al »Revistei Teologice» din Sibiu o informațiune, cam șoadă oarecum. Iată-o: »Nemulțumiți cu concluziile rapoartelor pentru doctrina bisericii anglicane, 6338 pastori din dieceza de Canterbury și 1888 pastori din dieceza de York au înaintat câte o petiție forurilor competente, în care cer ca biserica să țină cu tărie la minunile biblice. — Așadar 8226 pastori, din 13.000 câți are Anglia, rostesc pe față împotriva raționalismului investit cu pecetea autorității bisericii anglicane. Gestul e mult mai grăitor decât se pare la prima vedere. — Această observație ultimă ne-a făcut să ne oprim și să căutăm graiurile ascunse ale acestui gest. Mai întâi ne-am dat seama că ni-se vestește o bucurie mare. Am jubilat deci, împreună cu »Revista...» că atata amar de pastori ai unei biserici creștine vreau să creadă în minunile biblice. Inchipuți-vă: mai mult de jumătate din toți pastorii anglicani! Adevărat record. — Ne-am gândit, apoi, în continuare, și ne-am incurcat cu totul în șocoteli. Am ajuns la concluzia că informația »Revistei» este pură fantezie. Raționalismul să fie »investit cu pecetea autorității bisericii anglicane»? Asta-i absurd, ne-am zis noi, după lungă chibzuință. De ce? Păi nu știm noi de anumite legături de frățietate și de dulce îmbrățișare a ortodoxiei românești cu biserica anglicană? Cum își inchipuie Dta, că ortodoxia noastră ar putea sta și de vorbă măcar cu o confesiune care este oficial raționalistă? Asta-i cu neputință! Ori, altfel: ne-ți aduci matala aminte, că prin învoiala dela București anglicanii au primit toată învățătura pravoslavnică? Și iarăși: n'ai auzit mălăluță că se face și acum un schimb de studenți în teologie între cele două biserici înfrățite? Ar urma, deci, că viitorii frunțași ai clerului nostru ortodox învață teologie raționalistă! Apoi, te rîd și curioz dacă crezi că așa ceva e cu putință! — Iacșa ne-am incurcat cu gestul mult grăitor. O singură nădejde mai avem: dom' Matei! El s'a întors de curând din Anglia unde a avut »o importantă misiune»; se pare că tocmai în treburile fuziunii celor două biserici; ortodoxă și română și raționalistă-anglicană. Rugați-l să ne lăurească d-sa. Și pe noi, și pe cei dela Sibiu!

Școala Normală română unită de învățătoare din Blaj

Concurs

Cu terminul de 29 Octomvrie 1938 se publică concurs pentru ocuparea catedrei de științele agricole la Școala Normală de învățătoare din Blaj.

1122 (1—1)

Direcțiunea

Administrația Centrală Capitulară, Blaj

Nr. 2072—1938.

Aviz

Tuturor celor pe cari îi interesează să aduce la cunoștință că, din pădurile ce au în administrare, se vor vinde la licitație publica lemn cu delnița, precum urmează:

1. În ziua de 14 Noemvrie 1938, la pădurea fond. Bazilitan de la Cenade, numită »Tufă».
2. În ziua de 15 Noemvrie, la pădurea celuiaș fond, numită »Pădurea mare».
3. În 16 Noemvrie la pădurea numită »Coasta Alunilor».
4. În 18 Noemvrie, la pădurea fond. Ștefăniș, luți dela Cenade, numită »Rârș».

Licitația se va începe la orele 9 a. m. — Plata se va face la fața locului.

Blaj, la 15 octomvrie 1938.

G. Dănilă

administrator C. Capitulară

1121 (2—3)